

openbaar ministerie
ministère public

College van procureurs- generaal	Collège des procureurs généraux
---	--

Brussel, 24 mei 2012

Bruxelles, le 24 mai 2012

OMZENDBRIEF NR. 3/2012 VAN HET COLLEGE VAN PROCUREURS- GENERAAL BIJ DE HOVEN VAN BEROEP	CIRCULAIRE N° 3/2012 DU COLLÈGE DES PROCUREURS GÉNÉRAUX PRÈS LES COURS D'APPEL
--	---

Mijnheer/Mevrouw de Procureur-generaal,
Mijnheer de Federale Procureur,
Mijnheer/Mevrouw de Procureur des Konings,
Mijnheer/Mevrouw de Arbeidsauditeur,

HERZIENE VERSIE DD. 24 MEI 2012

BETREFT: Voorrecht van rechtsmacht

Madame/Monsieur le Procureur général,
Monsieur le Procureur fédéral,
Madame/Monsieur le Procureur du Roi,
Madame/Monsieur l'Auditeur du travail,

VERSION REVISEE DU 24 MAI 2012

OBJET : Privilège de juridiction

<p>Secretariaat van het College van procureurs- generaal - Ernest Allardstraat 42 - 1000 Brussel Tel. : 02/500 86 01 - Fax: 02/500 86 13 e-mail : secr.colpg@just.fgov.be</p>	<p>Secrétariat du Collège des procureurs généraux - Rue Ernest Allard 42 - 1000 Bruxelles Tél. : 02/500 86 01 - Fax : 02/500 86 13 e-mail : secr.colpg@just.fgov.be</p>
---	---

<u>INFORMATIE BETREFFENDE DEZE TEKSTVERSIE</u>	<u>INFORMATION RELATIVE A LA PRESENTE VERSION DU TEXTE</u>
De huidige versie vervangt de tekstversie van de omzendbrief COL 3/2012 dd. 18 april 2012. Deze omzendbrief wordt herzien met het oog op de verbetering van enkele materiële fouten.	La version actuelle remplace le texte de la circulaire COL 3/2012 du 18 avril 2012. Cette circulaire a été révisée afin de rectifier quelques erreurs matérielles.
<u>INHOUDSOPGAVE</u>	<u>TABLE DES MATIÈRES</u>
I. <u>TOEPASSINGSGBIED</u>	I. <u>CHAMP D'APPLICATION</u>
1. <u>RATIONAE PERSONAE</u> (art. 479 en 483 WSV)	1. <u>RATIONE PERSONAE</u> (art. 479 et 483 du C.I.C.)
2. <u>RATIONE MATERIAE</u>	2. <u>RATIONE MATERIAE</u>
3. <u>RATIONE TEMPORI</u>	3. <u>RATIONE TEMPORI</u>
II. <u>VERVOLGINGEN EN BERECHTEN VAN DE WANBEDRIJVEN EN DE GECORRECTIONALISEERDE MISDADEN</u>	II. <u>POURSUITES ET JUGEMENTS DES DELITS ET DES CRIMES CORRECTIONNALISES</u>
1. <u>ALGEMENE REGELS</u>	1. <u>RÈGLES GÉNÉRALES</u>
A. <u>Monopolie van de Procureur-generaal op de strafvordering</u>	A. <u>Le procureur général a le monopole de l'action publique</u>
B. <u>Territoriale bevoegdheid van de Procureur-generaal</u>	B. <u>Compétence territoriale du procureur général</u>
C. <u>De federale magistraten</u>	C. <u>Les magistrats fédéraux</u>
D. <u>Het opsporingsonderzoek en het gerechtelijk onderzoek</u>	D. <u>L'information et l'instruction</u>
a. <u>Het opsporingsonderzoek</u>	a. <u>L'information</u>
1. <u>Rol van de procureur des Konings</u>	1. <u>Rôle du Procureur du Roi</u>
2. <u>Gedrag van de verbalisanten</u>	2. <u>Attitude à adopter par les verbalisants</u>
3. <u>Verkeersinbreuken en Alcoholcontroles</u>	3. <u>Infractions de roulage et contrôle de l'alcoolémie</u>
b. <u>Het gerechtelijk onderzoek</u>	b. <u>L'instruction</u>

E. <u>De uitspraak</u>	15	E. <u>Le jugement</u>	
2. <u>BIJZONDERE REGELS</u>	15	2. <u>REGLES PARTICULIERES</u>	
A. <u>Toepassingsveld Ratione Materiae en Ratione Personae.</u>	16	A. <u>Champs d'application Ratione Materiae et Ratione Personae</u>	
B. <u>Bevoegdheid van de Procureur-generaal bij het Hof van beroep</u>	16	B. <u>Pouvoirs du Procureur général près la Cour d'appel</u>	
C. <u>Rol van de minister van Justitie</u>	18	C. <u>Rôle du Ministre de la Justice</u>	
D. <u>Rol van de Procureur-generaal bij het Hof van Cassatie en opdracht van dit hof</u>	18	D. <u>Rôle dévolu au Procureur général près la Cour de cassation et mission de celle-ci</u>	
III. <u>VERVOLGING EN BERECHTING VAN MISDADEN</u>	20	III. <u>POURSUITES ET JUGEMENTS DES CRIMES</u>	
1. <u>ALGEMENE REGELS</u>	20	1. <u>REGLES GENERALES</u>	
A. <u>Bevoegdheid van de Procureur-generaal bij het afsluiten van het gerechtelijk onderzoek</u>	20	A. <u>Pouvoir du Procureur général à la clôture de l'instruction</u>	
B. <u>Bevoegdheid van de Kamer van inbeschuldigingstelling</u>	21	B. <u>Pouvoir de la Chambre des mises en accusation</u>	
2. <u>BIJZONDERE REGELS IN GEVAL VAN MISDAAD GEPLEEGD DOOR EEN MAGISTRAAT VAN DE ZETEL VAN EEN HOF VAN BEROEP OF VAN HET PARKET BIJ EEN HOF VAN BEROEP</u>	22	2. <u>REGLES PARTICULIERES EN CAS DE CRIME COMMIS PAR UN MAGISTRAT DU SIEGE OU DU PARQUET D'UNE JURIDICTION D'APPEL</u>	
A. <u>De misdaad werd gepleegd buiten de uitoefening van het ambt</u>	23	A. <u>Le crime a été commis en dehors de l'exercice des fonctions</u>	
B. <u>De misdaad wordt gepleegd in de uitoefening van het ambt</u>	23	B. <u>Le crime est commis dans l'exercice des fonctions</u>	

De artikelen 479 tot 503 bis van het Wetboek van Strafvordering voorzien een bijzondere procedure die wordt toegepast voor de magistraten en sommige ambtenaren die een misdrijf hebben gepleegd.

Ze sommen de personen op die ervan genieten, bepalen de rechtsmacht die bevoegd is om deze feiten te berechten en zorgen ervoor dat ze voor deze rechtsmacht aanhangig worden gemaakt.

I. TOEPASSINGSGEBIED

1. RATIONAE PERSONAE (art. 479 en 483 WSV)

De (effectieve, plaatsvervangende of toegevoegde) magistraten in functie of emeriti:

- de vrede- en politierechters,
- de magistraten van de rechtbanken van eerste aanleg, van de arbeidsrechtbanken en van de rechtbanken van koophandel,
- de raadsheren bij het Hof van beroep of bij het arbeidshof,
- de raadsheren bij het Hof van cassatie,
- de magistraten van het openbaar ministerie bij een rechtbank of een hof,
- de federale procureur en de federale magistraten.

Er dient opgemerkt dat de rechters en raadsheren in sociale zaken, de rechters in handelszaken, de gerechtelijke stagiairs, al dan niet aangesteld, evenals de griffiers en de parketsecretarissen geen voorrecht van rechtsmacht genieten.

Andere magistraten en bepaalde hogere ambtenaren:

- de provinciegouverneurs,
- de referendarissen bij het Hof van cassatie,
- de leden van het Rekenhof,

Les articles 479 à 503bis du Code d'instruction criminelle prévoient une procédure particulière applicable aux magistrats et à certains fonctionnaires auteurs d'infractions.

Ils énumèrent les personnes qui en bénéficient, désignent la juridiction qui doit connaître des faits reprochés et organisent la saisine de celle-ci.

I. CHAMP D'APPLICATION

1. RATIONE PERSONAE (art. 479 et 483 du C.I.C.)

Les magistrats (effectifs, suppléants ou de complément) en fonction ou émérites :

- les juges de paix et de police,
- les magistrats des tribunaux de première instance, des tribunaux du travail et des tribunaux du commerce,
- les conseillers à la Cour d'appel ou à la Cour du travail,
- les conseillers à la Cour de cassation,
- les magistrats du Ministère public près d'un tribunal ou d'une cour,
- le procureur fédéral et les magistrats fédéraux.

Il convient de noter qu'en revanche, les juges et conseillers sociaux, les juges consulaires, les stagiaires judiciaires, commissionnés ou non, ainsi que les greffiers ou secrétaires de parquet ne bénéficient pas du privilège de juridiction.

Autres magistrats et certains hauts fonctionnaires :

- les gouverneurs de province,
- les référendaires près la Cour de cassation,
- les membres de la Cour des comptes,

- de leden van de Raad van State
- de leden van het coördinatiebureau of van het auditoraat bij de Raad van State,
- de leden en de referendarissen bij het Grondwettelijk Hof;
- de leden van de algemene vergadering van de Raad voor de economische mededinging;
- de leden van de Raad voor Vreemdelingenbetwistingen.

- les membres du Conseil d'Etat
- les membres du bureau de coordination ou de l'auditorat près le Conseil d'Etat,
- les membres et les référendaires de la Cour constitutionnelle ;
- les membres de l'assemblée générale du Conseil de la concurrence économique ;
- les membres du Conseil du Contentieux des étrangers.

De mededaders of de medeplichtigen van de bevoorrechte persoon en de daders van samenhangende misdrijven:

In toepassing van de artikelen 226, 227 en 501 2de lid WSV, moeten de mededaders of medeplichtigen van een persoon die onder A en B vermeld wordt, of de daders van samenhangende misdrijven, bevoorrechte ambtenaren of magistraten of niet, met deze persoon vervolgd worden volgens dezelfde procedure.

Deze uitbreiding van rechtsmacht veronderstelt nochtans:

- dat de strafvordering tegen de bevoorrechte persoon werd ingesteld,
- dat de strafvordering niet vervalt ten opzichte van de bevoorrechte persoon (verjaring, overlijden, definitief vonnis), alvorens tegen de niet bevoorrechte mededaders of de medeplichtigen te worden ingesteld.

Er dient ook rekening te worden gehouden met het feit dat, indien de mededaders of medeplichtigen van een magistraat samen met hem werden gedagvaard voor de eerste kamer van het Hof van beroep, de vrijspraak van de magistraat hun veroordeling niet verhindert.

2. RATIONE MATERIAE

Het voorrecht van rechtsmacht is van toepassing op de misdrijven die met correctionele of

Les coauteurs ou complices de la personne privilégiée et les auteurs d'infractions connexes :

En application des articles 226, 227 et 501 al. 2 du C.I.C., les coauteurs ou complices d'une personne reprise sub A et B, ou les auteurs d'infractions connexes, qu'ils soient eux-mêmes ou non fonctionnaires privilégiés ou magistrats, doivent être poursuivis avec celle-ci suivant la même procédure.

Toutefois, cette prorogation de compétence suppose :

- que l'action publique ait été intentée à l'encontre de la personne privilégiée,
- que l'action publique ne soit pas éteinte à l'égard de la personne privilégiée (prescription, décès, jugement définitif), avant que celle-ci ait été intentée contre les coauteurs ou complices non privilégiés.

Il convient également d'avoir égard au fait que si les coauteurs ou complices d'un magistrat ont été cités avec lui devant la première chambre de la Cour d'appel, l'acquiescement du magistrat n'empêche pas leur condamnation.

2. RATIONE MATERIAE

Le privilège de juridiction s'applique aux infractions que la loi punit de peines

criminele straffen worden bestraft.

Dit betreft ook de misdrijven die onder de bevoegdheid van de politierechtbank vallen, met name de misdrijven bedoeld in art. 29 van het KB van 16 maart 1968 betreffende de verkeersveiligheid.

Daarentegen wordt dit niet toegepast op overtredingen, behalve als deze samenhangend zijn met een wanbedrijf of met een misdaad.

Het Hof blijft trouwens bevoegd indien het een wanbedrijf, waarvan het werd gevat, in een overtreding heeft heromschreven, of indien het besloten heeft dat, rekening houdend met verzachtende omstandigheden, een politiestraf dient te worden toegepast.

Er zijn twee soorten misdrijven die buiten het systeem van het voorrecht van rechtsmacht vallen:

- de misdrijven die in oorlogstijd tegen de uitwendige veiligheid van de Staat werden gepleegd
- de zittingsmisdrijven

3. RATIONE TEMPORI

Om de artikelen 479 WSV en volgende te kunnen toepassen, moet de dader van het misdrijf één van de bevoorrechte hoedanigheden hebben, ofwel op het tijdstip waarop dit gepleegd wordt, ofwel op het tijdstip van de vervolging.

De afzetting, het ontslag, de ontzetting uit het ambt of de toegang tot het emeritaat verhinderen de toepassing van voornoemde artikelen niet voor misdrijven die gepleegd werden wanneer de bevoorrechte persoon nog steeds in functie was.

De magistraat die tot het emeritaat wordt toegelaten, en die lid blijft van de rechterlijke orde, behoudt het voorrecht van rechtsmacht, niettegenstaande zijn activiteiten zijn beëindigd.

correctionnelles ou criminelles.

Les délits relevant de la compétence du tribunal de police sont également concernés, dont notamment les infractions visées à l'article 29 de l'A.R. du 16 mars 1968 relatif à la sécurité routière.

Par contre, il ne s'applique pas en matière de contravention sauf si celles-ci sont connexes à un délit ou à un crime.

Toutefois, la Cour d'appel reste compétente après avoir disqualifié un délit dont elle était saisie en contravention, ou après avoir décidé qu'en raison de circonstances atténuantes, il y a lieu à appliquer une peine de police.

Deux catégories d'infractions échappent au système de la juridiction privilégiée, à savoir :

- celles commises en temps de guerre contre la sûreté extérieure de l'Etat,
- celles commises aux audiences.

3. RATIONE TEMPORI

Pour que les articles 479 et suivants du C.I.C. trouvent à s'appliquer, il faut que l'auteur de l'infraction soit revêtu d'une des qualités protégées, soit au moment de la commission de celle-ci, soit au moment des poursuites.

La révocation, la démission, la destitution ou l'accès à l'éméritat ne font pas obstacle à l'application desdits articles à l'égard des infractions commises alors que la personne privilégiée était toujours en fonction.

Le magistrat admis à l'éméritat, restant membre de l'ordre judiciaire, conserve le privilège de juridiction malgré sa cessation d'activités.

Daarentegen worden de eremagistraten weer gewone burgers, voor zover zij hun ontslag hebben verkregen vóór zij de leeftijdsgrens van 67 jaar of 70 jaar hebben bereikt.

II. VERVOLGINGEN EN BERECHTEN VAN DE WANBEDRIJVEN EN DE GECORRECTIONALISEERDE MISDADEN

Het Wetboek van Strafvordering bepaalt ter zake de regels die van toepassing zijn voor alle magistraten, alsook andere waardoor aan de leden van de zetel of van het parket bij de Hoven van beroep (art 481 WSV) bijkomende zekerheden worden geboden.

1. ALGEMENE REGELS

A. Monopolie van de Procureur-generaal op de strafvordering

Zonder afbreuk te doen aan de bevoegdheid van de federale procureur vermeld in artikel 144 *ter* van het Gerechtelijk wetboek, is de Procureur-generaal als enige bevoegd om de strafvordering in te stellen ten laste van magistraten en van andere bevoorrechte personen.

Noch de burgerlijke partijstelling, noch de rechtstreekse dagvaarding op verzoek van de benadeelde persoon voor het vonnisgerecht worden door de wet toegestaan.

Een dergelijke burgerlijke partijstelling is onontvankelijk en deze niet-ontvankelijkheid heeft, wegens de samenhang, ook betrekking op de niet bevoorrechte rechtsonderhorigen, die in dezelfde burgerlijke partijstelling beoogd worden.

Quid in geval van klacht met burgerlijke partijstelling ten opzichte van een bevoorrechte rechtsonderhorige?

Par contre, les magistrats honoraires redeviennent de simples citoyens, pour autant qu'ils aient été démis avant d'avoir atteint la limite d'âge de 67 ans ou de 70 ans.

II. POURSUITES ET JUGEMENTS DES DELITS ET DES CRIMES CORRECTIONNALISES

Le Code d'instruction criminelle édicte en la matière des règles applicables à tous les magistrats et d'autres qui instituent des garanties complémentaires pour les membres du siège et du parquet des Cours d'appel (art 481 C.I.C.).

1. RÈGLES GÉNÉRALES

A. Le procureur général a le monopole de l'action publique

Sans préjudice de la compétence du procureur fédéral mentionnée dans l'article 144 *ter* du Code judiciaire, seul le Procureur général a qualité pour mettre l'action publique en mouvement à charge des magistrats et d'autres personnes privilégiées.

La loi n'admet ni la constitution de partie civile, ni la citation directe à la requête de la partie lésée devant la juridiction de jugement.

Une telle constitution de partie civile est irrecevable et cette irrecevabilité s'étend également, en raison de la connexité, aux justiciables non privilégiés visés dans cette même constitution de partie civile.

Quid en cas de plainte avec constitution de partie civile à l'égard d'un justiciable privilégié ?

In dit geval zal de raadkamer van de rechtbank van eerste aanleg, na mededeling van de dossier door de onderzoeksmagistraat, de niet-ontvankelijkheid van deze burgerlijke partijstelling vaststellen.

Deze rechterlijke beslissing, in de mate dat ze vaststelt dat de strafvordering nooit werd ingesteld, stelt een einde aan de procedure, onder voorbehoud van een hoger beroep voor de kamer van inbeschuldigingstelling (Cass. 1 april 1996, Pas. 1996, I, 255 met conclusies van het O.M. Mevr. Liekendaël).

Quid wanneer de betrokkenheid van een bevoorrechte rechtsonderhorige tijdens het gerechtelijk onderzoek aan het licht komt?

In dit geval moet de onderzoeksmagistraat het dossier onmiddellijk aan het openbaar ministerie mededelen, opdat deze een vordering tot ontslag van onderzoek en tot verwijzing naar het openbaar ministerie om te handelen als naar recht, aan de raadkamer van de rechtbank van eerste aanleg zou kunnen richten.

Nadat gevolg wordt gegeven aan deze vordering, wordt het dossier tot beschikking overgemaakt aan de Procureur-generaal bij het Hof van beroep van het rechtsgebied.

De onderzoeksdaeden uitgevoerd door de onderzoeksrechter voordat de betrokkenheid van een bevoorrechte rechtsonderhorige gekend was, zijn wettig en blijven dus geldig (Cass. 6 januari 1998, Pas n°3)

De nietigheid van de rechtstreekse dagvaarding, op verzoek van de benadeelde partij, voor een vonnisgerecht, kan geenszins gedekt worden door een vrijwillige verschijning van de bevoorrechte rechtsonderhorige.

De Procureur-generaal heeft ter zake bijgevolg een algemene bevoegdheid, behoudens de mogelijkheid voor de Minister van Justitie om in geval van duidelijke inertie gebruik te maken van

Dans cette hypothèse, après communication du dossier par le magistrat instructeur, il convient de faire déclarer son irrecevabilité par la chambre du conseil du tribunal de première instance.

Cette décision judiciaire, dans la mesure où elle constate ainsi que l'action publique n'a jamais été mise en œuvre, met fin à la procédure entamée, sous réserve d'un recours devant la chambre des mises en accusation (Cass. 1er avril 1996, Pas. 1996, I, 255 avec conclusions du M.P. Madame Liekendaël).

Quid lorsque la mise en cause d'un justiciable privilégié se révèle en cours d'instruction ?

Dans cette hypothèse, il y a lieu que le magistrat instructeur communique immédiatement le dossier au ministère public afin que celui-ci trace un réquisitoire de dessaisissement et de renvoi au Ministère public à telles fins que de droit, à destination de la chambre du conseil du tribunal de première instance.

S'il est fait droit à ces réquisitions, le dossier est alors transmis pour disposition au Procureur général près la Cour d'appel du ressort.

Les actes accomplis par le magistrat instructeur antérieurement à la découverte de l'éventuelle implication d'un justiciable privilégié sont réguliers et restent donc valables (Cass. 6 janvier 1998, Pas. n° 3).

La nullité de la citation directe, à la requête de la partie civile lésée, devant la juridiction de jugement ne peut en aucun cas être couverte par une comparution volontaire du justiciable privilégié.

Par conséquent, le procureur général a donc une compétence générale en la matière si ce n'est, en cas d'inertie caractérisée de sa part, la possibilité pour le ministre de la Justice de faire

zijn positief injunctierecht.

Na opsporings- of gerechtelijk onderzoek geleid door een raadsheer-onderzoeker, aangesteld door de Eerste Voorzitter van het Hof van beroep op verzoek van de Procureur-generaal, kan deze laatste:

- ofwel het dossier seponeren,
- ofwel de bezitter van het voorrecht van rechtsmacht en de eventuele mededaders of medeplichtigen, evenals de daders van samenhangende misdrijven, voor de eerste kamer van het Hof van beroep van zijn zetel dagvaarden dat in eerste en laatste aanleg uitspraak doet.

Er dient trouwens opgemerkt dat de beslissing van seponering van de Procureur-generaal geen juridictionele beslissing is die met een buitenvervolginstelling vergelijkbaar is.

Inderdaad, deze beslissing:

- is niet vatbaar voor cassatieberoep,
- heeft geen gezag van een in van kracht van gewijsde gegane beslissing,
- verhindert het openbaar ministerie niet terug vervolging in te stellen, zelfs als er geen nieuwe bezwaren zijn.

Er dient ook opgemerkt dat artikel 216 bis § 3 van het Wetboek van Strafvordering uitdrukkelijk voorziet dat de minnelijke schikking toegepast kan worden op de personen bedoeld in artikelen 479 en 483 WSV.

De Procureur-generaal kan bijgevolg, indien de wettelijke voorwaarden vervuld zijn, een minnelijke schikking, voor een door hem bepaald bedrag, voorstellen aan de bevoorrechte persoon.

B. Territoriale bevoegdheid van de Procureur-generaal

De gebruikelijke criteria van de territoriale bevoegdheid zijn van toepassing (art. 23 WSV) om te bepalen welke Procureur-generaal bevoegd is.

usage de son droit d'injonction positive.

Après information ou instruction menée par un Conseiller instructeur, désigné par le Premier Président de la Cour d'appel sur réquisition du Procureur général, ce dernier peut :

- soit classer le dossier sans suite,
- soit citer le titulaire du privilège de juridiction et les éventuels coauteurs ou complices de celui-ci, ainsi que les auteurs d'infractions connexes, devant la première chambre de la Cour d'appel de son siège qui statue en premier et dernier ressort.

Il convient toutefois de noter que la décision de classement du Procureur général n'est pas une décision juridictionnelle assimilable à un non-lieu.

En effet, cette décision :

- n'est pas susceptible de pourvoi en Cassation,
- n'a pas autorité de la chose jugée,
- ne lie pas le Ministère public qui peut reprendre les poursuites même en l'absence de charges nouvelles.

Il convient également de noter que l'article 216 bis § 3 du code d'instruction criminelle prévoit expressément que la transaction peut être appliquée aux personnes visées aux articles 479 et 483 du C.I.C.

Il est donc loisible au Procureur général, si les conditions légales sont réunies, de proposer à la personne privilégiée une transaction du montant qu'il détermine.

B. Compétence territoriale du procureur général

Les critères habituels de la compétence territoriale s'appliquent (art. 23 du C.I.C.) pour déterminer le Procureur général compétent.

Volgens het vast gebruik is de bevoegde Procureur-generaal de Procureur-generaal van het Hof van beroep, waar de betrokken magistraat zijn ambt uitoefent (functionele Procureur-generaal) voor zover deze wettelijk bevoegd is, behalve in de gevallen waarin de wet de verwijzing van de zaak door het Hof van Cassatie naar een ander Hof van beroep voorziet.

Uitzonderingen:

- Wanneer het ten laste gelegde misdrijf het voorwerp uitmaakt van een complex dossier waarvan het opsporings - of gerechtelijk onderzoek noodzakelijkerwijze door de rechtsmacht van de plaats van het misdrijf moet worden gevoerd;
- Indien dringende bewarende maatregelen zich opdringen (bijvoorbeeld alcoholintoxicatie in het verkeer) is de bevoegde procureur-generaal in eerste instantie de procureur-generaal van de plaats van het misdrijf. Het dossier wordt nadien toegezonden aan de functionele procureur-generaal, indien deze laatste uiteraard bevoegd is op basis van artikel 23, lid 1 Wetboek van strafvordering.

Indien het onderzoek om redenen van bevoegdheid niet wordt gevoerd door de functionele Procureur-generaal, zal deze laatste wel worden verwittigd door zijn ambtgenoot van het instellen van dit onderzoek en het verder gevolg ervan. Wat de federale magistraat betreft, zal de bevoegde procureur-generaal dezelfde informatie overmaken aan de federale procureur.

Er dient ook opgemerkt dat wanneer een strafonderzoek wordt geopend of wanneer vervolgingen worden ingesteld ten laste van een effectieve of plaatsvervangende magistraat, de bevoegde Procureur-generaal hiervan de Procureur-generaal bij het Hof van Cassatie op de hoogte brengt.

C. De federale magistraten

Toutefois, l'usage établi veut que ce soit celui près la Cour d'appel du lieu où le magistrat mis en cause exerce ses fonctions (procureur général fonctionnel), à condition qu'il soit légalement compétent du sauf dans les cas où la loi prévoit le renvoi de la cause par la Cour de cassation à une autre cour d'appel.

Exceptions :

- Lorsque l'infraction reprochée fait l'objet d'un dossier complexe dont l'instruction ou l'information doit nécessairement être menée par la juridiction du lieu de l'infraction ;
- Si des mesures conservatoires urgentes s'imposent (par exemple, intoxication alcoolique en matière de roulage), le procureur général compétent est d'abord le procureur général du lieu de l'infraction. Le dossier est ensuite transmis au procureur général fonctionnel, si ce dernier est évidemment compétent en vertu de l'article 23, alinéa 1er, du code d'instruction criminelle.

Si, pour des raisons de compétence, l'instruction ne peut pas être menée par le procureur général fonctionnel, son homologue l'avisera de l'ouverture de cette instruction et de ses suites. En ce qui concerne le magistrat fédéral, le procureur général compétent communiquera les mêmes informations au procureur fédéral.

Il y a également lieu de noter que lorsqu'une enquête pénale est ouverte ou des poursuites intentées à charge d'un magistrat effectif ou suppléant, le Procureur général compétent en avise le Procureur général près la Cour de cassation.

C. Les magistrats fédéraux

De bevoegde procureur-generaal is de procureur-generaal van het korps van oorsprong (= parket waarin hij is benoemd) van de betrokken federale magistraat. Deze procureur-generaal wordt de functionele procureur-generaal genoemd.

Deze regel is echter maar van toepassing op voorwaarde dat de functionele procureur-generaal uiteraard ook bevoegd is op basis van artikel 23, lid 1 Wetboek van strafvordering.

Indien de functionele procureur-generaal niet bevoegd is op basis van artikel 23, lid 1 Wetboek van strafvordering, is de bevoegde procureur-generaal, de procureur-generaal van de plaats van het misdrijf.

Uitzonderingen:

- Wanneer het ten laste gelegde misdrijf het voorwerp uitmaakt van een complex dossier waarvan het opsporings - of gerechtelijk onderzoek noodzakelijkerwijze door de rechtsmacht van de plaats van het misdrijf moet worden gevoerd;
- Indien dringende bewarende maatregelen zich opdringen (bijvoorbeeld alcoholintoxicatie in het verkeer) is de bevoegde procureur-generaal in eerste instantie de procureur-generaal van de plaats van het misdrijf. Het dossier wordt nadien toegezonden aan de functionele procureur-generaal, indien deze laatste uiteraard bevoegd is op basis van artikel 23, lid 1 Wetboek van strafvordering.

D. Het opsporingsonderzoek en het gerechtelijk onderzoek

a. Het opsporingsonderzoek

1. Rol van de procureur des Konings

Wanneer de procureur des Konings op de hoogte wordt gebracht van een misdrijf gepleegd door een magistraat of door een andere

Le Procureur général compétent est le Procureur général du corps d'origine du magistrat fédéral concerné (= parquet dans lequel il a été nommé). Ce procureur général est appelé le procureur général fonctionnel.

Cette règle n'est toutefois applicable qu'à condition que le Procureur général fonctionnel soit, évidemment, également compétent sur la base de l'article 23, alinéa 1er, du code d'instruction criminelle.

Si le procureur général fonctionnel n'est pas compétent en vertu de l'article 23, alinéa 1er, du code d'instruction criminelle, le Procureur général compétent est le Procureur général du lieu de l'infraction.

Exceptions:

- Lorsque l'infraction reprochée fait l'objet d'un dossier complexe dont l'instruction ou l'information doit nécessairement être menée par la juridiction du lieu de l'infraction ;
- Si des mesures conservatoires urgentes s'imposent (par exemple, intoxication alcoolique en matière de roulage), le procureur général compétent est d'abord le procureur général du lieu de l'infraction. Le dossier est ensuite transmis au procureur général fonctionnel, si ce dernier est évidemment compétent en vertu de l'article 23, alinéa 1er, du code d'instruction criminelle.

D. L'information et l'instruction

a. L'information

1. Rôle du Procureur du Roi

Saisi de la connaissance d'une infraction commise par un magistrat ou autre personne privilégiée, le Procureur du Roi est incompétent

bevoorrechte persoon, is hij onbevoegd om te handelen, behalve in geval van delegatie van de Procureur-generaal ter uitvoering van door hem genomen vorderingen.

De procureur des Konings beperkt zich de stukken betreffende het misdrijf aan de Procureur-generaal tot beschikking mede te delen.

In geval van absolute noodzakelijkheid om een bewarende maatregel te nemen of dringende onderzoeksverrichtingen uit te voeren, moet de magistraat met dienst van het parket van eerste aanleg telefonisch contact opnemen met de magistraat met dienst van het parket-generaal, die de gepaste maatregelen neemt of hem de machtiging geeft om deze in zijn naam en op zijn verzoek uit te voeren.

De vermelding van deze machtiging moet op de processen-verbaal staan die opgesteld worden naar aanleiding van de uitvoering van deze maatregelen.

2. Gedrag van de verbalisanten

Wanneer de verbalisanten geconfronteerd worden met een magistraat of een andere bevoorrechte persoon tegen dewelke er aanwijzingen bestaan van het plegen van een wanbedrijf of van een misdaad, moeten ze zich beperken tot:

- de magistraat met dienst op het parket te verwittigen die contact zal opnemen met de magistraat met dienst van het parket-generaal,
- een proces-verbaal op te stellen met alle nuttige vaststellingen, het verhoor van de klager, van het slachtoffer en van de eventuele getuigen, de identiteit van de bevoorrechte persoon en de vaststelling van zijn hoedanigheid.

De verbalisanten kunnen nooit de bevoorrechte

pour agir, sauf délégation du Procureur général en exécution de réquisitions prises par celui-ci.

Le Procureur du Roi se borne à adresser les pièces relatives à l'infraction au Procureur général pour disposition.

En cas de nécessité absolue de prise de mesure conservatoire ou de réalisation de devoirs urgents, le magistrat de service du parquet d'instance doit prendre immédiatement contact téléphoniquement avec le magistrat de service du Parquet général afin que celui-ci prenne les mesures appropriées ou le délègue pour mettre celles-ci en œuvre en son nom et sur son ordre.

La mention de cette délégation doit figurer sur les procès-verbaux dressés suite à la mise en œuvre de ces mesures.

2. Attitude à adopter par les verbalisants

Confrontés à un magistrat ou une autre personne privilégiée contre laquelle existent des indices de commission d'un délit ou d'un crime, les verbalisants doivent se borner à :

- prévenir le magistrat de service du parquet d'instance qui prendra contact avec le magistrat de service du Parquet général,
- dresser un procès-verbal contenant toutes les constatations utiles, l'audition du plaignant, de la victime et des témoins éventuels, l'identité de la personne privilégiée et la constatation de sa qualité.

Les verbalisants ne peuvent jamais entendre

persoon, die verdacht wordt van een misdrijf, op eigen gezag verhoren, zelfs als deze geen bezwaar heeft.

Deze kan immers geen afstand doen van zijn voorrecht van rechtsmacht vermits deze wettelijke bepalingen van openbare orde zijn.

Daarentegen stelt het verhoor van een persoon die voorrecht van rechtsmacht geniet als klager, getuige of van burgerlijk verantwoordelijke geen probleem.

3. Verkeersinbreuken en Alcoholcontroles

De bevoegde Procureur-generaal is de Procureur-generaal van het Hof van beroep, waar de betrokken magistraat of bevoorrechte persoon zijn ambt uitoefent voor zover deze wettelijk bevoegd is op basis van artikel 23, 1^e lid WSV. Indien deze functionele Procureur-generaal niet bevoegd is, is de Procureur-generaal van de plaats van het misdrijf bevoegd.

Indien dringende bewarende maatregelen zich opdringen (bijvoorbeeld ingeval van alcoholintoxicatie in het verkeer) is de bevoegde Procureur-generaal in eerste instantie de Procureur-generaal van de plaats van het misdrijf. Het dossier wordt nadien toegezonden aan de functionele Procureur-generaal.

Wanneer een magistraat of een bevoorrechte persoon in een openbare plaats op het punt staat een voertuig of een rijdier te besturen (art. 59 § 1, 3° van de gecoördineerde wetten betreffende de politie over het wegverkeer), kan de bevoegde politieambtenaar, zoals voor alle andere bestuurders, een ademtest opleggen of, in voorkomend geval, een ademanalyse. Het gaat hier om een handeling van administratieve politie die zonder tussenkomst van het parket-generaal gebeurt.

In de andere gevallen voorzien in art 59 § 1, 1° en 2° van voornoemde wetten zal de bevoegde politieambtenaar alvorens een ademtest of een

d'autorité la personne privilégiée suspectée d'être l'auteur d'une infraction même si celle-ci les y autorise.

Celle-ci ne peut en effet renoncer à son privilège de juridiction dans la mesure où la loi qui le lui confère est d'ordre public.

Par contre, l'audition d'une personne jouissant d'un privilège de juridiction en qualité de plaignant, de témoin ou de civilement responsable ne pose évidemment aucun problème.

3. Infractions de roulage et contrôle de l'alcoolémie

Le procureur général compétent est le procureur général de la cour d'appel où le magistrat concerné ou la personne privilégiée exerce ses fonctions, pour autant qu'il/elle soit légalement compétent(e) en vertu de l'article 23, alinéa 1er, CIC. Si ce procureur général fonctionnel n'est pas compétent, c'est le procureur général du lieu de l'infraction qui est compétent.

Si des mesures conservatoires urgentes s'imposent (par exemple, en cas d'intoxication alcoolique dans la circulation), le procureur général compétent est en premier lieu celui du lieu de l'infraction. Le dossier est ensuite envoyé au procureur général fonctionnel.

Lorsqu'un magistrat ou une personne privilégiée s'apprête dans un lieu public à conduire un véhicule ou une monture (art. 59 § 1er, 3° des lois coordonnées relatives à la police de la circulation routière), le fonctionnaire de police compétent peut, comme pour tout autre conducteur, imposer un test de l'haleine ou, le cas échéant, une analyse immédiate de celle-ci. Il s'agit en effet là d'un acte de police administrative qui s'effectue sans intervention du Parquet général.

Dans les autres cas prévus par l'article 59 § 1er, 1° et 2° des lois précitées, le fonctionnaire de police compétent devra, avant d'imposer le

¹ Antwerpen: 15 november 1996, ref. 19/96/7-96; Gent: 15 november 1996, ref. R. nr. 39/96; Luik: 27 november 1996, ref. C. 13/969D/7/PHG; Bergen: 15 november 1996, ref. nr. 23/96; Brussel, 15 november 1996, ref. nr. 8/96.

ademanalyse op te leggen aan een bestuurder die voorrecht van rechtsmacht geniet, contact moeten opnemen met de procureur des Konings om toelating te krijgen.

Bij ressortelijke omzendbrief¹ hebben de procureurs des Konings de opdracht gekregen in een dergelijk geval, indien de voorwaarden voorzien in artikel 59 § 1, 1° en 2° vervuld zijn, in naam en opdracht van de Procureur-generaal, de ademtest of de ademanalyse aan de bevoorrechte persoon op te leggen.

Enkel in geval van positief resultaat moet het ambt van de procureur des Konings telefonisch contact opnemen met het parket-generaal om instructies te krijgen.

Dezelfde circulaire laat ook de politieambtenaren toe, indien daartoe aanleiding bestaat de nodige maatregelen te treffen om te vermijden dat de bevoorrechte persoon zich aan de controle zou onttrekken.

b. Het gerechtelijk onderzoek

De eerste voorzitter van het Hof van beroep is de bevoegde magistraat om een gerechtelijk onderzoek te voeren in hoofde van een persoon die voorrecht van rechtsmacht geniet.

Een vordering wordt hem gericht door de Procureur-generaal. Hij kan zelf de zaak behandelen of hiertoe een raadsheer van het Hof van beroep of een rechter van de rechtbank van eerste aanleg aanwijzen.

Hij kan eveneens de onderzoeksrechter met dienst aanwijzen zonder hem met naam en toenaam aan te duiden (cass. 18 juni 1985, Pas. 1335, rev.dr.pén. 1986, 298).

Deze beschikking tot aanwijzing is niet vatbaar voor hoger beroep.

Wanneer het gerechtelijk onderzoek is afgesloten, wordt het dossier aan de Procureur-generaal medegedeeld.

Het starten van het gerechtelijk onderzoek door de Procureur-generaal ten laste van een persoon die voorrecht van rechtsmacht geniet,

test ou l'analyse de l'haleine à un conducteur bénéficiant d'un privilège de juridiction, prendre contact téléphoniquement avec le Procureur du Roi pour y être autorisé.

Par circulaire de ressort¹, les Procureurs du Roi ont reçu comme instructions de vérifier en pareil cas si les conditions prévues à l'article 59 § 1er, 1° et 2° sont bien réunies et dans l'affirmative d'ordonner, au nom du Procureur général, le test de l'haleine ou l'analyse de celle-ci à la personne privilégiée.

Ce n'est qu'en cas de résultat positif que l'office du Procureur du Roi doit prendre contact téléphoniquement avec le Parquet général pour y recevoir des instructions.

Cette même circulaire autorise également les fonctionnaires de police à prendre, s'il y a lieu, les mesures nécessaires afin que la personne bénéficiant du privilège ne se dérobe pas au contrôle.

b. L'instruction

Le magistrat compétent pour instruire en cause d'une personne bénéficiant d'un privilège de juridiction est le Premier Président de la Cour d'appel.

Saisi par un réquisitoire lui adressé par le Procureur général, il peut procéder lui-même ou désigner un conseiller à la Cour d'appel ou un juge du tribunal de première instance à cette fin.

Il peut également désigner le juge d'instruction de service sans le désigner nommément (Cass. 18 juin 1985, Pas. 1335, rev. dr. pén. 1986, 298).

Cette ordonnance de désignation n'est susceptible d'aucun recours.

Lorsque l'instruction est clôturée, le dossier est communiqué au Procureur général.

La mise à l'instruction par le Procureur général à charge d'une personne privilégiée ne met pas l'action publique en mouvement de manière

¹ Anvers: 15 novembre 1996, ref. 19/96/7-96; Gand: 15 novembre 1996, ref. R. n°. 39/96; Liège: 27 novembre 1996, ref. C. 13/969D/7/PHG; Mons: 15 novembre 1996, ref. n°. 23/96; Bruxelles, 15 novembre 1996, ref. n°8/96.

zet de strafvordering niet op de gebruikelijke wijze in beweging, aangezien hij het recht van seponering blijft behouden wanneer het gerechtelijk onderzoek afgesloten is.

Daaruit blijkt dat de burgerlijke partijstelling door het slachtoffer van een persoon die voorrecht van rechtsmacht geniet niet tijdens het gerechtelijk onderzoek kan geschieden, maar uitsluitend voor de eerste kamer van het Hof van beroep, waar de zaak, na het gerechtelijk onderzoek, door de Procureur-generaal eventueel aanhangig wordt gemaakt.

Tijdens het gerechtelijk onderzoek kan de onderzoeksmagistraat (Eerste voorzitter van het Hof of de magistraat die hij hiertoe heeft aangewezen), een aanhoudingsmandaat verlenen ten laste van de bevoorrechte persoon. Dit wordt onderworpen aan de controle voorzien in de wet van 20 juli 1990 zoals gewijzigd.

Deze controle behoort echter tot de exclusieve bevoegdheid van de Kamer van inbeschuldigingstelling die in eerste en laatste aanleg uitspraak doet, zowel ten opzichte van de bevoorrechte persoon als ten opzichte van de mededaders, medeplichtigen en daders van samenhangende misdrijven.

Door de dagvaarding van de Procureur-generaal, na het beëindigen van het gerechtelijk onderzoek, komt een einde aan de maandelijkse handhaving van het mandaat (op dezelfde wijze als een beschikking tot verwijzing).

De verdachte kan trouwens, bij verzoekschrift gericht aan de eerste kamer van het Hof van beroep, die door de dagvaarding gevat werd, zijn vrijlating vragen.

E. De uitspraak

De eerste kamer van het Hof van beroep is als enige bevoegd om uitspraak te doen over de misdrijven gepleegd door de houders van het voorrecht van rechtsmacht. Ze beslist in eerste en laatste aanleg en het uitgesproken arrest kan slechts het voorwerp uitmaken van een cassatieberoep.

2. BIJZONDERE REGELS

habituelle puisqu'il garde la maîtrise du dossier en conservant le droit de classement sans suite à l'issue de celle-ci.

Il en résulte que la constitution de partie civile de la victime d'une personne bénéficiant du privilège de juridiction ne peut avoir lieu au stade de l'instruction, mais uniquement devant la première chambre de la Cour d'appel éventuellement saisie par la citation du Procureur général à l'issue de l'instruction.

Durant l'instruction, le magistrat instructeur, (Premier Président de la Cour d'appel ou magistrat qu'il a désigné à cette fin) peut décerner à charge de la personne privilégiée un mandat d'arrêt.

Celui-ci est soumis au contrôle organisé par la loi du 20 juillet 1990 telle que modifiée.

Toutefois, ce contrôle n'appartient qu'à la chambre des mises en accusation qui statue en premier et dernier ressort tant à l'égard du justiciable protégé qu'à l'égard des coauteurs ou complices et des auteurs d'infractions connexes.

La citation faite par le Procureur général à l'issue de l'instruction met fin aux confirmations du mandat (au même titre qu'une ordonnance de renvoi).

Toutefois, l'inculpé peut, par requête adressée à la première chambre de la Cour d'appel saisie par la citation, postuler sa mise en liberté.

E. Le jugement

La première chambre de la Cour d'appel est seule compétente pour statuer sur les délits commis par les titulaires d'un privilège de juridiction. Elle statue en premier et dernier ressort et l'arrêt prononcé ne peut faire l'objet que d'un pourvoi en cassation.

2. REGLES PARTICULIERES

Artikelen 481 en 482 van het Wetboek van strafvordering vullen de hierboven vermelde regels aan wanneer de verdachte lid is van een Hof van beroep of een magistraat is van het openbaar ministerie bij dit Hof.

In deze hypothese is de Procureur-generaal verplicht kopie van de klacht en van de stukken onmiddellijk naar de minister van Justitie te sturen, zonder enige vertraging voor het onderzoek dat zal worden voortgezet zoals voorzien in de algemene regels.

De minister van Justitie zendt de ontvangen stukken door naar het Hof van Cassatie dat de zaak, indien nodig, naar een ander Hof van beroep zal verwijzen dan het Hof waartoe de verdachte behoort.

De volgende verduidelijkingen moeten echter worden aangebracht:

A. Toepassingsveld Ratione Materiae en Ratione Personae

- Er dient geen onderscheid gemaakt te worden tussen de feiten die gepleegd worden binnen of buiten de uitoefening van het ambt,
- Gezien een Arbeidshof een Hof van beroep is in de zin van artikel 481 WSV, moeten de leden ervan op voet van gelijkheid worden behandeld (Cass. 26 april 1976, Pas.925).
- Daarentegen vallen de leden van het Hof van Cassatie, de leden van het Grondwettelijk Hof, de provinciegouverneurs, de leden van het Rekenhof evenals deze van de Raad van State niet onder de bepalingen van artikelen 481 en 482 WSV.

B. Bevoegdheid van de Procureur-generaal bij het Hof van beroep

De Procureur-generaal die een aangifte of een klacht lastens een magistraat van het Hof van

Les articles 481 et 482 du code d'instruction criminelle complètent les règles exposées ci-dessus lorsque l'inculpé est un membre d'une Cour d'appel ou un magistrat du Ministère public auprès de cette cour.

Dans cette hypothèse, le Procureur général est tenu d'adresser sans délai au Ministre de la justice copie de la plainte et des pièces sans cependant aucun retard de l'instruction qui sera continuée comme prévu dans les règles générales.

Le Ministre de la Justice transmet les pièces reçues à la Cour de cassation qui renverra l'affaire, s'il échet, devant une autre cour d'appel que celle à laquelle appartient l'inculpé.

Les précisions suivantes doivent cependant être apportées :

A. Champs d'application Ratione Materiae et Ratione Personae

- il n'y a pas de distinction à faire selon que les délits ont été commis dans ou hors l'exercice de ses fonctions,
- une Cour du travail étant une Cour d'appel au sens de l'article 481 du C.I.C., ses membres doivent dès lors être traités sur le même pied (Cass. 26 avril 1976, Pas. 925).
- Par contre ne tombent pas sous les dispositions des articles 481 et 482 C.I.C. les membres de la Cour de cassation, les membres de la Cour constitutionnelle, les Gouverneurs de Province, les membres de la Cour des comptes ainsi que ceux du Conseil d'Etat.

B. Pouvoirs du Procureur général près la Cour d'appel

Le Procureur général qui reçoit une dénonciation ou une plainte mettant en cause

beroep van zijn zetel krijgt, is niet in alle gevallen verplicht de stukken te richten aan de minister van Justitie.

Hij kan:

- de zaak seponeren, ofwel onmiddellijk, ofwel na een eerste onderzoek, ook al moet hij de minister van Justitie hiervan op de hoogte brengen, die zijn positief injunctierecht kan gebruiken,
- een minnelijke schikking treffen.

De overdracht van stukken aan de minister van Justitie is alleen noodzakelijk indien de Procureur-generaal overweegt de betrokken magistraat voor het vonnisgerecht te vervolgen.

De overdracht van stukken zet de strafvordering in beweging aangezien het Hof van Cassatie onvermijdelijk zal gevat worden met de vervolgingen en zich zal moeten uitspreken over de richting die aan de procedure dient te worden gegeven. Nochtans sluit dit niet uit dat de procureur-generaal van het Hof van beroep naar waar de stukken worden verwezen de volledige bevoegdheid behoudt om te dagvaarden.

Na overdracht van de stukken aan de minister van Justitie, blijft de Procureur-generaal echter bevoegd in zijn rechtsgebied om, in geval van hoogdringendheid, alle nuttige onderzoeksverrichtingen te verrichten.

Hij kan met name de aanwijzing van een raadsheer-onderzoeker vorderen.

Dit gerechtelijk onderzoek zal in het oorspronkelijk rechtsgebied verder uitgevoerd worden totdat het Hof van Cassatie beslist de zaak naar een ander rechtsgebied te verwijzen.

De oorspronkelijke raadsheer-onderzoeker wordt dan onmiddellijk ontlast van de zaak en de eerste voorzitter van het Hof van beroep waarnaar de zaak verwezen wordt, zal een nieuwe raadsheer-onderzoeker moeten aanwijzen.

Om de geest van de wet te respecteren, dient de

un magistrat de la Cour d'appel de son siège n'a pas en toute hypothèse l'obligation d'adresser les pièces au Ministère de la Justice.

Il a le pouvoir :

- de classer l'affaire sans suite immédiatement ou après une première enquête, quitte à en informer le Ministre de la Justice qui peut faire usage de son droit d'injonction positive,
- de transiger.

La transmission des pièces au Ministre de la Justice n'est impérative que dans l'hypothèse où le Procureur général envisage de poursuivre le magistrat concerné devant la juridiction du jugement.

La transmission des pièces met l'action publique en mouvement puisque la Cour de cassation sera nécessairement saisie des poursuites et aura à se prononcer sur l'orientation à donner à la procédure. Cela n'exclut pourtant pas que le Procureur général de la Cour d'appel auquel les pièces sont renvoyées conserve les pleins pouvoirs pour citer.

Après la transmission des pièces au Ministre de la Justice, le Procureur général reste néanmoins compétent dans son ressort de Cour d'appel pour effectuer, en cas d'urgence, tous les devoirs utiles.

Il peut notamment requérir la désignation d'un conseiller instructeur.

Cette instruction se poursuivra dans le ressort d'origine jusqu'au moment où la Cour de cassation décidera d'un renvoi de l'affaire dans un autre ressort de Cour d'appel.

Dès cet instant, le conseiller instructeur de la Cour d'appel d'origine est dessaisi et il incombe au Premier Président de la Cour d'appel de renvoi de désigner un nouveau conseiller instructeur.

Il convient cependant, pour respecter l'esprit de

aanwijzing van een raadsheer-onderzoeker in het oorspronkelijke rechtsgebied van de verdachte magistraat alleen gevorderd indien deze maatregel absoluut noodzakelijk blijkt te zijn.

C. Rol van de minister van Justitie

De rol van de minister van Justitie bestaat er in de stukken die hem worden medegedeeld aan de Procureur-generaal bij het Hof van Cassatie over te maken.

In deze procedure heeft de minister van Justitie geen beoordelingsmacht en kan hij de procedure noch onderbreken, noch vertragen.

D. Rol van de Procureur-generaal bij het Hof van Cassatie en opdracht van dit hof

De Procureur-generaal bij het Hof van Cassatie ontvangt de stukken die hem worden medegedeeld door de minister van Justitie. Hij kijkt deze na en, indien hij het nuttig acht, na bijkomend opsporingsonderzoek (Cass. 30 september 1968, Pas. 1969, 103), brengt hij de zaak voor de tweede kamer van het Hof van Cassatie, bij schriftelijke vordering ingediend op de griffie van het Hof, en vordert hij:

- Ofwel de verwijzing naar een ander Hof van beroep of naar de Voorzitter ervan,
- Ofwel dat er geen aanleiding is tot vervolging.

Het Hof van Cassatie zetelt in raadkamer in afwezigheid van de aangeklaagde magistraat en/of van de eventuele klagers. Het Hof gaat eerst na of de vervolgingen wel werden ingesteld.

Inderdaad, indien uit de medegedeelde stukken blijkt dat de Procureur-generaal bij het Hof van beroep, waar de betrokken magistraat zijn ambt uitoefent, overweegt niet te vervolgen of zich onderwerpt aan het oordeel van het Hof, zal het Hof van Cassatie moeten vaststellen dat de strafvordering niet werd ingesteld en de verwijzing van het dossier derhalve zonder

la loi, de ne requérir la désignation d'un conseiller instructeur, dans le ressort d'origine du magistrat incriminé, que lorsque cette mesure s'avère absolument indispensable.

C. Rôle du Ministre de la Justice

Le rôle du Ministre de la justice consiste précisément et simplement à transmettre les pièces lui transmises au Procureur général près la Cour de cassation.

Dans cette procédure, le Ministre de la Justice n'a pas de pouvoir d'appréciation et ne peut ni interrompre, ni retarder la procédure.

D. Rôle dévolu au Procureur général près la Cour de cassation et mission de celle-ci

Le Procureur général près la Cour de cassation réceptionne les pièces lui transmises par le Ministre de la Justice. Après examen et s'il l'estime utile, après avoir fait procéder à une information complémentaire (Cass. 30 septembre 1968, Pas. 1969, 103), il saisit, par réquisitions écrites déposées au greffe de la Cour, la deuxième chambre de la Cour de cassation et requiert :

- soit le renvoi devant une autre Cour d'appel ou devant le Président de celle-ci,
- soit dire n'y avoir lieu à poursuivre.

La Cour de cassation siège en chambre du conseil en dehors de la présence du magistrat mis en cause et du ou des éventuels plaignants. Elle vérifie tout d'abord si des poursuites ont bien été entamées.

En effet, s'il apparaît des pièces lui transmises que le Procureur général près la Cour d'appel, au sein de laquelle le magistrat mis en cause exerce ses fonctions, n'entend pas poursuivre ou s'en réfère à l'appréciation de la Cour, elle devra constater que l'action publique n'ayant pas été mise en mouvement, la transmission du dossier est dès lors sans objet.

voorwerp is.

Indien, bij nazicht, blijkt dat de strafvordering reeds werd ingesteld, heeft het Hof drie mogelijkheden:

a. Verklaaren dat er geen verwijzing dient te worden bevolen indien blijkt dat de voorgelegde feiten geen misdrijf vormen, dat er onvoldoende bezwaren zijn of dat de strafvordering verjaard is. In deze hypothese kan de strafvordering niet worden voortgezet. Deze beslissing is te vergelijken met een beslissing van buitenvervolginstelling.

b. Beslissen de zaak naar de Eerste voorzitter van een ander Hof van beroep te verwijzen met het oog op de uitvoering van bijkomende onderzoeken. In deze hypothese blijft de zaak bij het Hof van Cassatie aanhangig.

Dit wordt echter anders voorgesteld in de conclusie van advocaat-generaal E. Liekendael voor Cass., 1 april 1996, AR P.96.171 F, Pas., 1996, I, nr. 108 en R.D.P., 1996, pagina 984: de procureur-generaal bij het Hof van beroep zou te beslissen hebben of er ja dan neen vervolgd wordt.

Het voorbeeld van het arrest van 1 april 1996 werd gevolgd door een arrest van 17 januari 2001 (AR P.00.1697 F, Arr. Cass., 2001, nr. 30, R.D.P., 2001, pagina 449 en de conclusie van eerste advocaat-generaal Jean-François Leclercq, J.T., 2001, pagina 544): weliswaar kan een lid van een Hof niet worden vervolgd zonder verwijzing door de tweede kamer van het Hof van Cassatie maar na een aanvullend onderzoek ingevolge een beslissing van een daartoe aangezochte eerste voorzitter van het Hof van beroep is geen nieuwe beslissing van het Hof van Cassatie meer nodig om de zaak naar het vonnisgerecht te verwijzen.

c. Beslissen de zaak naar een ander Hof van beroep te verwijzen dan dit waar de betrokken magistraat zijn ambt uitoefent. De Procureur-

Après cette vérification, s'il appert que l'action publique est déjà mise en œuvre, trois possibilités s'ouvrent alors à la Cour :

a. Déclarer n'y avoir lieu à renvoi si après examen il s'avère que les faits lui soumis ne constituent pas une infraction, qu'il n'existe pas de charges suffisantes ou que l'action publique est prescrite. Dans cette hypothèse, l'action publique ne peut être poursuivie. Cette décision est équivalente à une décision de non-lieu.

b. Décider du renvoi au Premier président d'une autre Cour d'appel en vue de la réalisation de devoirs complémentaires. Dans cette hypothèse, la Cour de cassation reste saisie.

Néanmoins les choses sont présentées autrement dans les conclusions de l'Avocat général E. Liekendael pour Cass., 1er avril 1996, RG P.96.171 F, Pas., 1996, I, n° 108 et R.D.P., 1996, page 984 : le Procureur général près la Cour d'appel devrait décider s'il y aura ou non des poursuites.

L'exemple de l'arrêt du 1er avril 1996 a été suivi par un arrêt du 17 janvier 2001 (RG P.001697 F, Arr. Cass., 2001, n° 30, R.D.P., 2001, page 449 et les conclusions du Premier avocat général Jean-François Leclercq, J.T., 2001, page 544) : un membre d'une Cour ne peut certes pas être poursuivi en l'absence d'un renvoi par la deuxième chambre de la Cour de cassation, mais après une instruction complémentaire suite à une décision d'un premier président de la Cour d'appel requis à cet effet, une nouvelle décision de la Cour de cassation n'est plus nécessaire pour renvoyer la cause devant la juridiction de jugement.

c. Décider le renvoi de la cause devant une autre Cour d'appel que celle au sein de laquelle le magistrat mis en cause exerce ses fonctions.

generaal bij het Hof van beroep waar de zaak wordt verwezen is gebonden door deze uitspraak en kan dus niet meer seponeren of een minnelijke schikking voorstellen.

In deze hypothese wordt de zaak van rechtswege aanhangig gemaakt bij het Hof van beroep door het arrest van verwijzing van het Hof van Cassatie op dezelfde wijze als een zaak voor de correctionele rechtbank aanhangig zou worden gemaakt door een beschikking tot verwijzing van de raadkamer of een arrest van de Kamer van inbeschuldigingstelling of een arrest van verwijzing na verbreking door het Hof van Cassatie.

De verjaring van de strafvordering wordt geschorst tussen de datum van de aangifte van de feiten aan de minister van Justitie en de datum waarop het Hof van Cassatie de stukken die door de minister worden medegedeeld ontvangt.

III. VERVOLGING EN BERECHTING VAN MISDADEN

1. ALGEMENE REGELS

Het voorrecht van rechtsmacht is hier beperkter.

Alhoewel de uitoefening van de strafvordering en het voeren van het gerechtelijk onderzoek telkens aan hogere rechtsmachten worden toevertrouwd, blijft echter het vonnisgerecht van het gemeen recht bevoegd.

Een magistraat beschuldigd van misdaad zal, zoals alle andere rechtsonderhorigen, voor het Hof van assisen verschijnen.

A. Bevoegdheid van de Procureur-generaal bij het afsluiten van het gerechtelijk onderzoek

Bij het afsluiten van het gerechtelijk onderzoek door de raadsheer-onderzoeker kunnen, voor zover dit onderzoek door de Procureur-generaal

Cet arrêt de renvoi s'impose au Procureur général de la Cour d'appel de renvoi qui n'a plus le pouvoir de classer ni de transiger.

Dans cette hypothèse, la saisine de la Cour d'appel s'opère de plein droit par l'arrêt de renvoi de la Cour de cassation comme le ferait à l'égard du tribunal correctionnel une ordonnance de renvoi de la chambre du conseil ou un arrêt de la chambre des mises en accusation, ou un arrêt de renvoi après cassation de la Cour.

La prescription de l'action publique est suspendue entre la date de dénonciation des faits au Ministre de la justice et la date à laquelle la Cour de cassation reçoit les pièces lui transmises par celui-ci.

III. POURSUITES ET JUGEMENTS DES CRIMES

1. REGLES GENERALES

En la matière, le privilège de juridiction est plus limité.

En effet, si l'exercice de l'action publique et l'instruction préparatoire restent confiés à des juridictions supérieures, la juridiction du jugement demeure par contre celle du droit commun.

Un magistrat accusé d'avoir commis un crime comparaitra, comme n'importe quel justiciable, devant la Cour d'assises.

A. Pouvoir du Procureur général à la clôture de l'instruction

A la clôture de l'instruction par le conseiller instructeur et pour autant que celle-ci soit jugée complète par le Procureur général, trois

volledig beschouwd wordt drie hypothesen voorkomen:

- Indien hij meent dat de bezwaren onvoldoende zijn, seponert hij zelf het dossier, zonder via de Kamer van inbeschuldigingstelling te gaan om een buitenvervolginstelling te verkrijgen.
- Indien het om een correctionaliseerbare misdaad gaat waarvoor er bezwaren bestaan kan hij:
  - ofwel seponeren,
  - ofwel sinds 31 juli 1994, datum van inwerkingtreding van artikelen 46 tot 50 van de wet van 11 juli 1994 houdende een aantal bepalingen betreffende de versnelling en de modernisering van de strafrechtspleging, de verdachte rechtstreeks voor het Hof van beroep dagvaarden met vermelding van de verzachtende omstandigheden in de dagvaarding zelf,
  - ofwel het dossier en zijn vorderingen aan de Kamer van inbeschuldigingstelling voorleggen met het oog op een verwijzing naar het Hof van assisen.
- Indien het om een niet-correctionaliseerbare misdaad gaat waarvoor er voldoende bezwaren bestaan en waarvan de strafvordering niet verjaard is, kan hij het dossier en de eventuele vorderingen aan de Kamer van inbeschuldigingstelling voorleggen met het oog op een verwijzing naar het Hof van assisen.

B. Bevoegdheid van de Kamer van inbeschuldigingstelling

1. Wanneer ze gevat wordt met de vordering van verwijzing voor het Hof van assisen van een persoon met een voorrecht van rechtsmacht,
  - Gaat ze de ontvankelijkheid van de

hypotheses peuvent se présenter :

- S'il estime que les charges ne sont pas suffisantes, il classe lui-même le dossier sans suite, sans passage par la chambre des mises en accusation pour requérir le non-lieu.
- S'il s'agit d'un crime correctionnalisable pour lequel il existe des charges, il peut :
  - soit classer sans suite,
  - soit, depuis le 31 juillet 1994, date d'entrée en vigueur des articles 46 à 50 de la loi du 11 juillet 1994, portant certaines dispositions relatives à l'amélioration de la procédure pénale, citer directement le prévenu devant la Cour d'appel en visant lui-même les circonstances atténuantes dans la citation,
  - soit soumettre le dossier et ses réquisitions à la Chambre des mises en accusation en vue d'un renvoi devant la Cour d'assises.
- S'il s'agit d'un crime non correctionnalisable pour lequel il existe des charges suffisantes et pour lequel l'action publique n'est pas prescrite, soumettre le dossier et ses réquisitions à la chambre des mises en accusation en vue d'un renvoi devant la Cour d'assises.

B. Pouvoir de la Chambre des mises en accusation

1. Lorsqu'elle est saisie de réquisitions de renvoi d'une personne bénéficiant d'un privilège de juridiction devant la Cour d'assises,
  - Elle vérifie la recevabilité de l'action

strafvordering en het bestaan van bezwaren na,

- Ontvangt ze eventuele burgerlijke partijstellingen,
- Levert ze, indien nodig, een beschikking tot gevangenneming af en voorziet er de onmiddellijke tenuitvoerlegging van indien ze het nodig acht.

2. Wanneer ze gevat wordt met de vorderingen tot correctionalisering van een misdaad, lastens een bevoorrechte persoon, met inachtneming van verzachtende omstandigheden,

- Beperkt ze zich de aanwezigheid van verzachtende omstandigheden vast te stellen of niet zonder uitspraak te kunnen doen over het bestaan van bezwaren, een buitenvervolginstelling te beslissen, een opschorting van de uitspraak te bevelen, of uitspraak te doen over de ontvankelijkheid van de strafvordering,
- Indien ze van oordeel is dat de verzachtende omstandigheden, zoals vermeld door de Procureur-generaal niet bestaan, stuurt ze hem het dossier terug. Hij kan dan, indien hij wenst te vervolgen, een vordering tot verwijzing naar het Hof van assisen opstellen.
- Indien ze van oordeel is dat de verzachtende omstandigheden dienen te worden aangenomen, verwijst ze de dossiers naar de Procureur-generaal om hem in staat te stellen, indien hij het opportuun acht, voor de eerste kamer van het Hof van beroep te dagvaarden. Dergelijke beslissingen zijn niet vatbaar voor hoger beroep.

2. BIJZONDERE REGELS IN GEVAL VAN MISDAAD GEPLEEGD DOOR EEN MAGISTRAAT VAN DE ZETEL VAN EEN HOF VAN BEROEP OF VAN HET PARKET BIJ EEN HOF VAN BEROEP

Wanneer een misdaad gepleegd wordt door een magistraat van de zetel van een Hof van beroep

publique et l'existence de charges,

- Elle reçoit d'éventuelles constitutions de partie civile,
- Elle délivre, s'il échet, une ordonnance de prise de corps et en prescrit si elle l'estime opportun l'exécution immédiate.

2. Lorsqu'elle est saisie de réquisitions de correctionnalisation d'un crime, mettant en cause une personne privilégiée, par admission de circonstances atténuantes,

- Elle se contente d'admettre ou non les circonstances atténuantes, sans pouvoir statuer sur l'existence de charge, décider d'un non-lieu, ordonner une suspension du prononcé, statuer sur la recevabilité de l'action publique,
- Si elle estime que les circonstances atténuantes présentées par le Procureur général n'existent pas, elle renvoie alors le dossier à ce dernier à qui il ne reste plus qu'à tracer, s'il souhaite poursuivre, un réquisitoire de renvoi devant la Cour d'assises.
- Si elle estime qu'il y a lieu d'admettre les circonstances atténuantes, elle renvoie les dossiers au Procureur général pour lui permettre, s'il l'estime opportun, de citer devant la première chambre de la Cour d'appel. Ce type de décision n'est pas susceptible d'appel.

2. REGLES PARTICULIERES EN CAS DE CRIME COMMIS PAR UN MAGISTRAT DU SIEGE OU DU PARQUET D'UNE JURIDICTION D'APPEL

Lorsqu'un crime est commis par un magistrat du siège ou du parquet d'une Cour d'appel, il

of van het parket bij een Hof van beroep, dient een onderscheid gemaakt tussen twee hypothesen:

A. De misdaad werd gepleegd buiten de uitoefening van het ambt

In dit geval zal de betrokken magistraat worden vervolgd volgens de regels die reeds bepaald werden voor de misdaden gepleegd door de magistraten van de zetel of van het parket van een gerecht in hoger beroep.

Indien de inbeschuldigingstelling met het oog op de verwijzing naar het Hof van assisen dient te worden uitgesproken, zal de tweede kamer van het Hof van Cassatie, overeenkomstig artikel 482, tweede lid WSV, de verwijzing voor de Kamer van inbeschuldigingstelling van een ander Hof van beroep bevelen.

Integendeel, in geval van verzoek tot correctionalisering met aanneming van verzachtende omstandigheden, verwijst het Hof van Cassatie de verdachte onmiddellijk naar een ander Hof van beroep.

B. De misdaad wordt gepleegd in de uitoefening van het ambt

In deze hypothese wordt de procedure geregeld door artikelen 485 en 501 WSV die betrekking hebben op de leden van de hoven van beroep en van hun parketten evenals op de misdaden gepleegd in de uitoefening van hun ambt, door een volledige rechtbank van eerste aanleg, arbeidsrechtbank of rechtbank van koophandel.

Deze bijzondere procedure, die in huidige omzendbrief niet in detail zal worden uiteengezet, wordt uitsluitend bij misdaden toegepast.

Het opsporingsonderzoek wordt toevertrouwd aan het Hof van Cassatie en de functies die aan de onderzoeksgerechten toekwamen, worden verdeeld tussen de eerste en de tweede kamer van het Hof.

convient de distinguer deux hypothèses :

A. Le crime a été commis en dehors de l'exercice des fonctions

Dans cette hypothèse, le magistrat concerné sera poursuivi selon les règles déjà décrites pour les délits commis par des magistrats du siège ou du parquet d'une juridiction d'appel.

S'il y a lieu de prononcer la mise en accusation aux fins de renvoi devant la Cour d'assises, la deuxième chambre de la Cour de cassation ordonnera, conformément à l'article 482 alinéa 2 du C.I.C., le renvoi devant la chambre des mises en accusation d'une autre Cour d'appel.

Par contre, en cas de demande de correctionnalisation par admission de circonstances atténuantes, la Cour de cassation renvoie directement le prévenu devant une autre Cour d'appel que la sienne.

B. Le crime est commis dans l'exercice des fonctions

Dans cette hypothèse, la procédure est réglée par les articles 485 et 501 du code d'instruction criminelle qui visent les membres des juridictions d'appel et de leur parquet, ainsi que les crimes commis dans l'exercice de leur fonction par un tribunal entier de première instance, du travail ou du commerce.

Cette procédure particulière, qui ne sera pas détaillée dans la présente circulaire, ne s'applique qu'aux crimes.

L'instruction de la cause est confiée à la Cour de cassation et les fonctions dévolues aux juridictions d'instruction sont redistribuées entre la première et la deuxième chambre de la Cour.

Een zaak wordt aanhangig gemaakt bij het Hof van Cassatie:

- ofwel via aangifte door de minister van Justitie,
- ofwel via een rechtstreekse aangifte door een persoon die beweert benadeeld te zijn, Deze is slechts ontvankelijk indien de klager, overeenkomstig artikelen 1140 tot 1147 van het gerechtelijk wetboek, het misdrijf aangeeft samen met een vordering tot verhaal op de aangeklaagde rechter of rechtbank,
- ofwel via een ambtshalve aanhangigmaking krachtens artikel 494 WSV, wanneer bij het onderzoek van een hangende zaak, het Hof het bestaan vaststelt van een misdaad gepleegd door een gehele rechtbank of een magistraat van de zetel of van het openbaar ministerie van een Hof van beroep in de uitoefening van zijn ambt.

La Cour de cassation est saisie :

- soit par la dénonciation du Ministre de la Justice,
- soit par une dénonciation directe d'une personne qui se prétend lésée. Toutefois celle-ci n'est recevable que si le dénonciateur demande également à prendre à partie, conformément aux articles 1140 à 1147 du code judiciaire, le tribunal ou le magistrat dénoncé,
- soit par une saisine d'office en vertu de l'article 494 du code d'instruction criminelle, lorsque dans l'examen d'une affaire pendante devant elle, la cour aperçoit l'existence d'un crime commis dans l'exercice de ses fonctions par un tribunal entier ou un magistrat du siège ou du Ministère public d'une Cour d'appel.

Brussel, 24 mei 2012

Bruxelles, le 24 mai 2012

De procureur-generaal bij het hof van beroep te
Brussel, voorzitter van het College van
Procureurs-generaal,

Le procureur général près la cour d'appel à
Bruxelles, Président du Collège des procureurs
généraux,

Marc de le COURT

De procureur-generaal bij het hof van beroep te
Bergen,

Le procureur général près la cour d'appel à
Mons,

Claude MICHAUX

De procureur-generaal bij het hof van beroep te
Antwerpen,

Le procureur général près la cour d'appel à
Anvers,

Yves LIÉGEOIS

De procureur-generaal bij het hof van beroep te
Gent,

Le procureur général près la cour d'appel à
Gand,

Anita HARREWYN

De procureur-generaal bij het hof van beroep te
Luik,

Le procureur général près la cour d'appel à
Liège,

Christian DE VALKENEER